

EU:s byrå för mänskliga rättigheter

Justitiedepartementet

2004-12-15

Dokumentbeteckning

KOM (2004) 693

The Fundamental Rights Agency, Public consultation document - Byrån för mänskliga rättigheter, Offentligt samråd

Sammanfattning

Vid Europeiska rådets möte i Bryssel i december 2003 beslutades att mandatet för det europeiska centrumet för övervakning av rasism och främlingsfientlighet skall utvidgas så att centrumet blir en byrå för mänskliga rättigheter. Kommissionen avser att 2005 lägga fram förslag till förordning om byrån. Kommissionen tar emot skriftliga bidrag från alla intresserade till och med den 17 december 2004.

1 Förslaget

1.1 Innehåll

Kommissionen lyfter i sitt meddelande fram en rad aspekter som måste beaktas när byrån för mänskliga rättigheter, MR-byrån, inrättas. Frågor som tas upp är MR-byråns rättsliga grund, dess ekonomiska anslag, dess verksamhetsfält och uppgifter, dess relationer till Europarådet och andra internationella organ samt vikten av att verksamheten blir effektiv.

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Sverige liksom övriga medlemsstater i EU har ratificerat de flesta konventioner om mänskliga rättigheter som utarbetats inom ramen för bland annat FN och Europarådet. Sverige är därför folkrättsligt skyldigt att främja och skydda de olika rättigheterna inom landet.

De mänskliga rättigheterna återspeglas i stora delar av det svenska rättssystemet. Skyddet för rättigheterna finns i våra grundlagar, i lagar och föreskrifter och även i EG-rätten.

För att främja och skydda mänskliga rättigheter behövs utöver en väl fungerande lagstiftning även andra åtgärder, till exempel utbildning och information. Bland annat mot bakgrund av detta presenterade regeringen i januari 2002 skrivelsen En nationell handlingsplan för de mänskliga rättigheterna (skr. 2001/02:83). I handlingsplanen fastställer regeringen att det långsiktiga målet vad avser arbetet med mänskliga rättigheter i Sverige är att säkerställa full respekt för de mänskliga rättigheterna, ökad kunskap och medvetenhet om de mänskliga rättigheterna samt bättre samordning av arbetet med att främja mänskliga rättigheter. Den första handlingsplanen, som gäller för åren 2002-2004, kommer att följas upp av en andra handlingsplan, som planeras vara klar i början av 2006.

Syftet med inrättandet av en MR-byrå är att öka skyddet för mänskliga rättigheter såväl nationellt i medlemsstaterna som inom EU-systemet.

1.3 Budgetära konsekvenser

MR-byråns finansiella resurser skall enligt svensk ståndpunkt tas från EU:s befintliga resurser. Eventuellt kommer inrättandet av MR-byrån leda till en del ökat arbete på framförallt departementsnivå.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

En svensk ståndpunkt håller på att utarbetas inom Regeringskansliet för att kunna översändas till kommissionen senast den 17 december 2004. Den preliminära ståndpunkten är följande:

Sverige välkomnar bildandet av en MR-byrå inom EU och anser att detta bör leda till ett ökat skydd för de mänskliga rättigheterna inom unionen. För att undvika dubbelarbete och för att MR-byrån skall få ett mervärde är det angeläget att byrån får ett mandat som innebär att den kompletterar och stödjer existerande mekanismer till skydd för mänskliga rättigheter. Sådana mekanismer finns inom ramen för bl.a. Europarådet och Förenta Nationerna. Även inom EU finns mekanismer som arbetar med frågor som är relaterade till mänskliga rättigheter. Vikten av att EU ansluter sig till Europakonventionen för de mänskliga fri- och rättigheterna understryks även.

MR-byrån bör inrikta sin verksamhet på olika frågor om mänskliga rättigheter inom EU men arbetet mot etnisk diskriminering och rasism liksom icke-diskrimineringsprincipen generellt och kampen mot relaterad intolerans bör vara viktiga grunder för byråns arbete.

Sverige anser att MR-byrån inte ska arbeta med frågor om mänskliga rättigheter i tredje land utan istället fokusera på EU:s interna arbete. En sådan inriktning ger ett högre mervärde eftersom situationen avseende de mänskliga rättigheterna i tredje land redan behandlas inom den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, liksom inom en rad andra internationella organisationer.

Sverige anser att MR-byråns finansiella resurser skall tas från EU:s befintliga resurser.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Övriga medlemsstaters slutliga ståndpunkter är inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Kommissionen stöder beslutet med att inrätta en MR-byrå fullt ut. Övriga institutioners ståndpunkter är ännu inte kända.

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Senast den 17 december 2004 kommer en svensk position i ärendet att överlämnas till kommissionen. I slutet av januari 2005 kommer en debatt anordnad av kommissionen att hållas där intresserade kan delta. Kommissionen avser att under 2005 att lägga fram ett förslag till förordning om byrån.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

MR-byråns rättsliga grund är föremål för diskussion. Det kan dock nämnas att MR-byråns föregångare, det europeiska centrumet för övervakning av rasism och främlingsfientlighet (EUMC), antogs med artiklarna 213 och 235 i EG-fördraget som rättslig grund, dvs. nuvarande artiklarna 284 och 308 i EG-fördraget.